

Wolontariat pracowniczy na serio: odpowiedzialność, zaangażowanie, współpraca

List otwarty pozarządowych liderów wolontariatu pracowniczego w Polsce

Wolontariat pracowniczy staje się dziś jednym z kluczowych narzędzi odpowiedzialnego zaangażowania pracodawców na rzecz lokalnych społeczności. W czasach rosnących potrzeb społecznych oraz przemian w obszarach CSR i ESG coraz wyraźniej widać potrzebę jakościowej współpracy między środowiskiem biznesowym, społecznym i publicznym.

Z perspektywy organizacji pozarządowych, które od lat wspierają i współtworzą wolontariat pracowniczy w Polsce, dostrzegamy konieczność ochrony jego prawdziwego znaczenia i sensu oraz podkreślenia wartości tej formy działania na rzecz dobra społecznego.

W odpowiedzi na te wyzwania przedstawiamy **wspólny głos na rzecz etycznego, przejrzystego i skutecznego wolontariatu pracowniczego**. Nasze stanowisko jest spójne z Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która wyznacza ogólne ramy wolontariatu, a którą uzupełniamy o naszą praktykę i nasze doświadczenie.

1. Nasze wspólne cele

- Wzmocnienie idei wolontariatu pracowniczego jako świadomej formy odpowiedzialności społecznej.
- Popularyzacja spójnej definicji wolontariatu pracowniczego, która pozwala działać w sposób zrozumiały, odpowiedzialny i zgodny z wartościami.
- Jasne określenie granic i charakteru wolontariatu pracowniczego, które pomoże ograniczyć nieporozumienia oraz wyeliminować rozwiązania nieetyczne lub niezgodne z prawem.,
- Podkreślenie, czym wolontariat pracowniczy nie jest – aby zapobiegać nadużyciom i zwiększyć wrażliwość na nieetyczne praktyki.
- Zaprezentowanie przykładów wartościowych i różnorodnych dobrych praktyk wolontariatu pracowniczego.
- Zapobieganie uproszczeniom i działaniom, które mogą prowadzić do nieporozumień lub nadużyć.
- Wsparcie ze strony doświadczonych i wiarygodnych partnerów społecznych w inicjowaniu i rozwijaniu programów wolontariatu pracowniczego.
- Zadbanie o jakość działań w wolontariacie pracowniczym i sposób ich realizacji.
- Inspirowanie do współpracy międzysektorowej opartej na wzajemnym szacunku, zaangażowaniu i podmiotowym traktowaniu wszystkich uczestników.

2. Kim jesteśmy

Jesteśmy czterema organizacjami pozarządowymi doświadczonymi w obszarze wolontariatu pracowniczego. Specjalizujemy się we współpracy ze społecznie odpowiedzialnymi pracodawcami. Wspieramy ich w kreowaniu i organizowaniu wolontariatu pracowniczego zgodnie z prawem, misją, potrzebami i możliwościami interesariuszy, a także w odpowiedzi na wyzwania, aspiracje i potrzeby społeczne.

Więcej informacji o nas znajduje się na stronach [www](#):

- Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu
- Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
- Forum Odpowiedzialnego Biznesu
- Fundacja Instytut Wolontariatu Pracowniczego

3. Czym jest wolontariat pracowniczy

Wolontariat pracowniczy to w pełni dobrowolne, wspierane przez pracodawcę aktywności społeczne pracowników na rzecz lokalnych społeczności. Działania te są realizowane:

- w czasie pracy (lub poza nią, np. w soboty – z możliwością odbioru godzin),
- z wykorzystaniem budżetu firmy przeznaczonego na inicjatywy społeczne,
- przy wsparciu organizacyjnym ze strony pracodawcy (częściowym lub pełnym),
- w partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi.

4. Dobre przykłady wolontariatu pracowniczego

Wolontariat pracowniczy może wspierać różnych beneficjentów, np.: dzieci i młodzież, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności czy uchodźstwa, a także przyrodę, w tym zwierzęta. Może dotyczyć różnorodnych obszarów życia społecznego, takich jak m.in.: pomoc społeczna, zdrowie, edukacja, sport, kultura, środowisko. Może być realizowany we współpracy z NGO-sami, instytucjami publicznymi i samorządami.

W praktyce wolontariat pracowniczy może przyjmować różnorodne formy, odpowiadające zarówno potrzebom społecznym, jak i możliwościom organizacyjnym firm.

Oto najczęściej realizowane formy wolontariatu pracowniczego.

- **Akcyjny wolontariat zespołowy** – działania prowadzone przez grupy pracowników w konkretnym miejscu i czasie, często w formie jednorazowych akcji (np.: stworzenie miejsca odpoczynku w środowiskowym domu samopomocy, odnowienie sali zabaw dla dzieci z organizacji pozarządowej, odnowienie altanki w placówce wspierającej osoby z niepełnosprawnością intelektualną, organizacja warsztatów dla osób głuchych).
- **Wolontariat kompetencyjny** – dzielenie się przez wolontariuszy wiedzą specjalistyczną i umiejętnościami zarówno indywidualnie, jak i zespołowo, bezpośrednio czy on-line (np.: tłumaczenia, pisanie artykułów, prowadzenie korepetycji dla dzieci w pieczy zastępczej, warsztaty cyfrowe i IT dla osób starszych, wsparcie mentorskie).
- **Projekty wolontariackie realizowane w formie konkursów** – inicjatywy zaplanowane i zgłoszone przez zespoły pracownicze, które rywalizują o wsparcie organizacyjne lub finansowe ze strony pracodawcy (np.: odnowienie bud dla psów w schronisku, stworzenie ogrodu warzywnego dla organizacji pozarządowej walczącej z głodem, uruchomienie lokalnej inicjatywy wspierającej integrację społeczną).

5. Czym nie jest wolontariat pracowniczy

Z perspektywy organizacji pozarządowych wolontariat pracowniczy nie jest:

- formą wyręczania pracowników zatrudnionych w NGO-sach w ich obowiązkach,
- sposobem na realizację działań finansowanych w organizacji pozarządowej ze środków publicznych,
- działaniem bez uwzględnienia rzeczywistych potrzeb, możliwości i godności beneficjentów,
- inicjatywą realizowaną bez konsultacji, relacji i współpracy z lokalnym otoczeniem,
- działaniem prowadzonym bez zabezpieczenia potrzeb wolontariuszy, określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Z perspektywy pracodawców wolontariat pracowniczy nie jest:

- substytutem zatrudnienia ani formą praktyki lub stażu,
- pracą wykonywaną w nadgodzinach lub pod przymusem,
- darmową pracą na rzecz pracodawcy lub dla realizacji jego celów komercyjnych,
- sposobem obchodzenia przepisów prawa pracy,

- mechanizmem ograniczania wydatków personalnych,
- narzędziem służącym promocji oraz sprzedaży produktów i usług firmy, wyłącznie zbiórką pieniędzy lub rzeczy ani formą sponsoringu.

6. Co zrobić, jeśli nie wiecie, od czego zacząć

Szukajcie partnerów społecznych – organizacji pozarządowych, które:

- mają doświadczenie w realizacji działań społecznych.
- znają potrzeby lokalne i potrafią je trafnie zaspokajać,
- dbają o dobro interesariuszy,
- mają kontakty i doświadczenie,
- potrafią dbać o stronę formalną, organizacyjną i relacyjną wolontariatu.

Zapraszamy do współpracy. Wspólnie zaprojektujemy działania, które będą miały sens, wartość i trwały wpływ społeczny.

Prezes Stowarzyszenia
Centrum Wolontariatu

Agnieszka Lissowska-
Lewkowicz

www.centrumwolontariatu.pl

Prezes Zarządu Akademii
Rozwoju
Filantropii w Polsce

Paweł Łukasiak

www.filantropia.org.pl

Dyrektorka zarządzająca
Forum Odpowiedzialnego
Biznesu

Karolina Adamska-Woźniak

www.odpowiedzialnybiznes.pl

Prezes Fundacji Instytut
Wolontariatu
Pracowniczego

Izabela Dyakowska

www.wolontariatpracowniczy.pl